

№ = 2040

Görüşler

ADANA HALKEVİ

TARAFINDAN ÇIKARILIR
AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

SAYI

19

HAZİRAN

1939

İÇİNDEKİLER

Sanat bakımından edebiyatımızın dahilî tekâmülü
Adana çiftçiliğinin 80 yıllık tarihi üzerinde etüdler
Dil Çalışmaları
Türklerde bakırcılık ve bakır avanı
Hamzaoğlu Efsanesi
Gözlerin Şiiri
MEVSİMDEN
TESELLİ (Nesir) HATIRA (Şiir)
Müzik Terimleri
Bir deste gül
HATAY BAYRAMI
AKINCILAR (Şiir)
Ay Doğuyor (Şiir)
Yanımdan Bir Peri Geçti
Osmaniye Nasıl Kuruldu
KURBAĞALAR
Hangisi Renk Hırsızı (Şiir)
HATAY (Şiir)
Evimizin Son Ay Zarfındaki Çalışmaları

NIHAD TARLAN
KASIM ENER
CENİZ TURHAN
YALMAN YALGIN
VEHBI EVİNÇ
C. SAHİS MUTER
GALİP GÜVENDİK
H. SALİH ASYALI
M. BAKŞI
I. GÜNER

ZIYA HAZER
CENGİZ TURHAN
KEMAL GÜNER
M. HAYDAR DİNÇER
MUZAFFER KÖKER
BAKİ AKINER
OĞUZ GÜR

HAZİRAN
1939

Görüşler

SAYI
19

Sanat Bakımından Edebî- yatımızın dahilî tekâmülü

— Geçen sayıdan artan —

— Doçent Nihad Tarlan tarafından
21 - 3 - 1939 daHalkevinde verilen
konferans —

Bunların içinde eski gazel yolunda — çünkü Diyan Edebiyanın hayatiyeti en ziyade haiz olan şekli budur — Yazarlar olduğu gibi Fecri Âti ve Millî Edebiyyat başlangıcı devrelerinde başladıkları tarzı devam ettirenler de vardır.

Bu zümrenin içinde aruz vezni devam ettirenler eski yolda gazel yazarlar ile gençler içinde aruzu kullananlardır. Hece vezni ile yazarlar iki kısımdır. Biri Millî Edebiyat başlangıcından beri yazdıkları yolda muntazam hece vezni şekillerini devam ettirenler ve mevzularını o zamana kadar işlenen dilin genişliği dahilinde vüruh ile yazarlardır. Bunlarında bir kısmı eski halk Edebiyatı mevzuları ve üslûbu dahilinde kalmışlar, bir kısmı mevzularını biraz havassa yükseltip Millî Edebiyat zümresi içinde ikinci bir Serveti Fünun devresi açmak istemişlerdir. Çünkü bu ikinci zümrenin eserleri halka yabancıdır.

Halkın yani bizde müstahsil sınıfının umumî ve bedii ihtiyaç ve seviyesinin haricine çıkan her sanatkâr elbette ondan uzaklaşacaktır.

Bu sefer anlaşılmayan dil değil tasavvur ve ifade tarzı yani üslûp inceliğidir. Hece vezni Edebiyatı içinde üçüncü bir

kısım vardır ki tamamen (Esprit Moderne) denilen yeni Fransız Edebiyatının ceryanına kapılmıştır.

Bu zümre şairlerinin bazıları teknikte gayet itinalı, ahenk-
tar ve titizdi. Bazılarında aynı Espiriyi muhafaza ederek serbest
nazmı tercih ederler. Bu iki sınıf şairlerin birinci vasıfları ferdî
olmalarıdır. Onlar haricî eşyadan alınan ihsasları tedâilerinin fer-
dî ve hususî mukavilleri ile ifadeye çalışıyorlar. Bunları ifade eder-
ken kullandıkları madde ve vasıfların ihsas ile alâkaları o kadar
ferdî ve hususidir ki o ihsasa doğrudan doğruya intikal gayri
kabildir. Onun fikrî değil hatta hissi hudutlarını çizmek imkânı
olmadığı gibi o hududa yaklaşmak dahi pek güç veya muhaldir.

Artık dil müşterek bir ifade vasıtası olmaktan çıkmıştır.
Meşhur bir hikâye vardır : Adamın birine (ördek) deyince
kızarmış. Bir arkadaşı kendisine havanın bozuk olduğunu söy-
lemiştir. Adamcağız fena halde kızmış ;

— Vay sen bana ördek diyorsun... demiş.

Öteki :

— Ben sana hava bozuk dedim, ördeği nerden çıkardın?
deyince:

— Hava bozar, yağmur yağar, su birikintileri olur, o su-
larda da ördekler yüzer diye cevap vermiş.

Her insanın şu'urunda böyle bir idfiks yoktur veya her-
kes san'atkârın idfiksine müştereken sahip değildir ki havanın
bozukluğundan ördeğe intikal edebilsin.

Bu zümre san'atkârlarının hususî bir vokabülerleri var. Me-
selâ (yelken) deyince hasret anlaşılacak. Çünkü Fransız şiir-
inde yelken bu manaya kullanılmıştır. Orada bu mefhum cem-
miyetin müşterek malı olmuştur. Veya yelken ile hasret arasında
vüzuh merhaleleri o kadar taayyün etmiştir ki nihayet ikisi ara-
sında bir hamlelik mesafe kalmıştır. Fakat bizde ekseriya kulla-
nılan kelimedden irade edilmek istenen manaya mucize kabilinden
atlamak kabil oluyor. Birde işin içine tahteş şu'ur karışımı ar-
tik işin içinden çıkmak muhaldir.

Millî Edebiyatın bundan evvelki kısmını halkın avamı an-
lamıyor demiştik. Bu şimdi tavsif ettiğimiz zümreyi ise ne avam
ne havaş anlıyor. Yalnız başta bizzat san'atkâr olduğu halde
onun âleminde yaşayan ve ancak o şiir için (ehassülhavas)

mertebesine yükselen bir zümre belki anlıyor veya anladım zan-
nediyor.

Divan edebiyatını, halk anlamıyor, halktan ayrı bir ede-
biyattır. Diye tehzil ediyorduk. Onlardaki arapça ve acemce
kelimeleri lûgatla hallettikten sonra derhal manalarına varmak
kabildi. Bu yeni sade dili anlamak için maalesef elimizde hiç
bir vasıta yoktur. Bu ecole ün bir iddiası da derinliktir. Eğer ni-
hayeti görülmeyen her bu'd derinlikse duvardaki bir karış oyuk
gölgeye gelince simsiyahtır. ve sonu gözükmez. Bu derinlik zi-
ya hokkabazlığı ile meydana gelen bir derinliktir. Edebiyatda da
üç beş mücerret ve gölgeli kelimenin şaşırtıcı bir garabetle yan-
yana getirilmesinden bir derinlik vücuda getirilmiş oluyor. Ha-
kiki derinlik bu değildir. Vüzuh içinde derinliği ve sonsuzluğu
göstermek hünerdir. Sonra bu kadar derinlik, bazı dehaler müs-
tesna, derin bir ilim şahsî ve felsefî bir görüş, uzun ve duyula-
rak yaşanmış bir hayat mahsülü olmalıdır. Bu sözlerimizle
bu tarzda yazan şairlerin hepsini kastetmiyoruz. Onların içinden
bazan oldukça muvaffakiyet gösteren değerli san'atkârlarımız
vardır. Bu yol çok güç fakat çok zengin bir yoldur. Ancak cem-
miyetin ruhî ve seyyal ince vukabülerini, tahteş şu'urunun dahi
müşterek taraflarını bulmak bahtiyarlığına eren san'atkârın işi-
dir.

Her müphem güzel değildir. Davaklar nice çirkin yüzleri ört-
müştür. Evet itiraf etmeli ki cemmiyetin müşterek hisleri artık söy-
lenmiştir. Hakikaten Divan edebiyatı devresinde birinci derece-
de din ve tasavvuf ikinci derecede gözlerimizi diktiğimiz mede-
niyet üçüncü derecede fikrî irkî kabiliyet muhitimizin çizdiği
daire içinde altı asrı mütecaviz bir zaman dönüp dolaştık.

Bu devre kısmen idealist bir manzara gösterdi. Avrupa-
nın siyasî ve fikrî cephesi ile bile bize gelen tanzimat yine e-
debiyatı dar bir hudut içerisine sıkıştırdı. Onu dinî metafizik-
ten ziyade realiteye dayanan bir ahlâk ve fikre temayül et-
tirdi.

Şinasî, Kemal, Ziya Paşa ve Hâmid de bu siyaset, fikir
ve ahlâk muhtelif nisbetlerde mevcuttur.

Hülâsa bu tekerrürden kurtulmak daha derin, daha şah-
sî, daha hususî duygulara, görüşlere doğru derinleşmek lâzım-
dır. San'atın hududu yoktur. Evet fakat bir hududu vardır anla-
şılmak.

Cemiyet içine yayılan yeni bir san'at cereyanı muhakak ki bir ihtiyaca cevap verir. Onu kendi zihniyetine, müesses kanaatine dayanarak reddetmek kadar manasız bir hareket olamaz. Bir münekkidin veya edebiyat tarihçisinin vazifesi bu yeni cereyanın sebebeplerini, membağlarını aramaktır. Biz Hâmidi anlamayan Naci ve taraftarlarını, Cenaba hücum eden Serveti Fünun erkanını niçin günahkâr addediyoruz?

Naci ve Cenaba muarız Serveti Fünuncular, eşya arasında hassasiyetin ruhu bir anda çizebileceği uzak ittisal hatlarını kabul etmiyorlar ve hakikat ile mecaz arasında dört başı mamur münasebetler arıyorlardı.

Her hangi bir edebiyatın dahili tekâmülünü araştırırsak nihayet vasıl olacağımız mukayese zemini budur: Hakikat ile onu ifade eden mecaz arasında zaman ile artan bir açıklık. Bu açıklığın derece ve mahiyetine göre biz edebî esere tarih koyabiliriz. Yeniler daima bu açıklığı genişletmek isterler. Eskiler mani olur. Fakat bu açıklık bir hadde kadardır birinden diğeri hayal meyal gözükecek veya sezilecek kadar fasıla. İkisi birbirini kaybettiği dakikada ifade denen şey ortadan kalkmıştır. San'atkâr okuyanın elinden tutup kendi âlemine götürecektir.

San'atkârın bir kendi âlemi olmalıdır. Ve o evvelâ bu âlemi bilmelidir, Sonra bu âleme nasıl girilir, hangi yoldan gidilir, onu bilmelidir. Bu âlem bir köy, bir kasaba, bir şehir olabilir. Bir memleket olur ve belki de bir kıt'adır.

San'atkâr bulunduğu yere göre hiç olmazsa onun cihetini tayin etmeli. Bu âlem beiki de Arzdan hariçtir ve meselâ yıldızlardır. Onların kendilerine göre mevkileri, cihetleri vardır. Eğer hiç bir şey bilmiyorsa bize lütfen onu söylemeli beraber aramaya çıkmamızı teklif etmeli. Delalet vazifesini, eser ortaya atarak, yüklendikten sonra bizi çöl ortasında bırakmak ne akla ne mantığa nede ahlaka muvafık olur. Evet eserini ortaya atmak, muhitine : (Ben sizi şu duyguya götüreceğim. Bu vazifeyi taahhüt ediyorum) demektir.

Yoksa eser niçin ortaya atılır? Bektaşî: (İmanım Ali, kendin doldur kendin iç) demiş. Biz de: (Muhterem şair kendin yaz kendin oku) deriz. Bu kadar kendinde kalan san'atkâr eserini neşretmekle cemiyete:

(Ey insanlar, siz ben hazretlerinin hususî hayatına ait tedai-

leri, ben hazretlerinin kendimin dahi farkına varamadığım tahtes şu'ur âlemimi bilmekle mükellefsiniz. Bunu bilmediğiniz için çok cahilsiniz) demiş olmaz mı? Bu gün biraz kısır, biraz şaşkın edebiyat muhitine savrulan bu cins eserler üzerine yarının amansız tenkidi aç bir kaplan gibi atılacaktır.

O günü derin derin düşünmek mecburiyetindeyiz.

San'atkârın elinde dil denen bir malzeme vardır. O bu malzemeye istediği şekilde tasarruf edebilir. Onun en uzak münasebetlerinden, talaffuz ve ahenk hususiyetinden istifade eder. Fakat o kelimeye bağlamak istediği manâ ile kelime arasında tamamen hususî bir münasebet kuramaz. Hayatının her hangi bir devresinde bir gün baca üstünde leylek görüp te bahar zevkini tadan bir adam baca ile bahar arasında mecazi bir münasebet tesis edemez. Başı boş mecaz demek olan (Mecazi Mürsel) bile nihayet dört esaslı kaideye bağlıdır.

Biz bu kaidelere tabi kalamayız. Doğru... Ancak bizim kurabileceğimiz hususî münasebetler, bu kaidelere girebilecek derecede maşerî bir alâkayı haiz olmak suretiyle birbirine bağlı olmalıdır. Bu dört kaide eşyanın birbiri ile münasebatını en şümüllü hadlerinde tesbit eden esaslardır. Onların haricine çıkılmaz. Ancak hayat o münasebetler içine girebilecek yeni hadiseler vücuda getirebilir. Bunlar haricinde yazarsak yazdıklarımızı kimse anlamaz. Anlaşılmayan bir şey de duyulmaz.

Bu psikolojinin bir mütearifesidir : Benim şuurumu muayyen bir hadise, bir şey, daha doğrusu bir mevzu tenbih edecektir. Hatta gayri muayyen bir şey dahi gayri muayyenliğiyle şuurumu tenbih ederse ben yine bir şey anlarım. Fakat bu da olmaz da meşhur rüya gibi bir şey olur. Hikâye malumdur :

Adamın biri muabbire rüyasını şöyle anlatmış : Bir yere gidiyorum, yolda bir şeye rastladım, adam mı desem, ağaç mı desem, ırmak mı desem, bulut mu desem... sağında da bir şey vardı: Duvar mı desem, köprü mü desem... İlah .

Muabbirin tabiri malûm.

Duygu duyguya mevzu olacak ihsası almadıktan sonra faaliyete geçemez. Yalnız kelimelerin garip geçit resmile veya yalnız kelimelerin uyandıracığı hissî veya fikrî tedailerin sıralanması ile şuurumuz doymuş olmaz. Hulasa edebiyatın zarurî bir yürüyüşüyle vardığı bu san'at telakkisi en büyük mâna ile en gülünç manâsızlığın birleşebileceği bir noktadır. Muvaffakiyet temini çok güçtür. San'atkârlarımıza bir noktayı daha hatırlatmak isterim :

Dil meselesi. Acaba büyük inkılâp geçiren dilimiz bu çok ileri san'at ekoline intibak edebilir mi? Bu ekol garpte şiddetli inkılâp geçirmeden yürüyen ve bir çığ gibi asırların içinde yuvarlandıkça korkunç bir cesamet peyda eden kelimelerle yapılır. Bizde öyle olmadı. Zengin Türk dili maalesef layıkile işlenmemiştir. Divan edebiyatı asırlarca süren bir tekâmül ile bunu başardı ve Şeyh Galib'e kadar muvaffakiyetle getirdi. Lakin tanzimattan sonra dil adeta Penelop'un kasnağına döndü. İşlendi çözüldü, işlendi çözüldü. Dilde maziden âtiye pek az bir şey kaldı. Bu sebepledir ki bugünkü edebiyat âlemimiz henüz emekleme vaziyeti gösterir. Bu halde koşu rekoru kırmak azmini besliyoruz. Halbuki o sahada yetişmek istediklerimiz asırlarca ekzersiz yapmış, adale adale üzerine koymuşlardır.

Bir noktaya daha temas etmeme müsaadenizi dilerim : San'atkâr hitap edeceği âlemi bilmelidir. Hangi sınıfa hitabediyor. Yeni san'atkârlarımız yalnız Fransız edebiyatı ile beslenmiş kafalara hitabediyorlar. Devrin havas zümresi onlardır. Farkında olmadan ikinci bir İran vücuda getiriyoruz : Bir boyunduruktan ikinci boyunduruğa. Ben san'at bakımından buna muteriz değilim. Demek ki Türkiye'ye gelmek isteyen san'at bu sefer Pariste konakladı. Elbette oradan da göçecek. Yalnız bu netice millî edebiyat mukaddime ve davasına yabancı değil midir? Filvaki memnuniyetle görüyoruz ki san'atkârlarımız arasında bir iş bölümü vardır. Türk milletinin ekseriyetini teşkil eden kütleyi teşkil eden kütleyi unutmuyorlar. İstanbuldan, Ankaradan onlara selam gönderiyorlar. Kaloriferden tezek yakan ocağa bu selâm ve iltifat da yine bir şeydir. Onlara müteşekkik kalmalıyız. Çünkü millî edebiyat terkiibini şerefini muhafaza etmiş oluyorlar. Memlekette fikrî hiyerarşiyi kurmak lâzımdır. San'atkâr hangi sınıfın malı ise yerini bilmelidir. Halbuki zavallı yerini buluncıya kadar çok itilip kakılıyor, istiskallere uğruyor. Muayyen bir yeri ve kıymeti olduğu halde diğer yerlerde uğradığı hakaret hakikî mevkiindeki vaziyetini de sarsıyor.

Şekle gelince : Serbest nazım ve bence ideal bir nazım şeklidir. Ben şahsen şiirde o anın ahengini duymak isterim. Kalıplara sığdırmak için zorlanan şiir otomatik, arızî bir ahenge varabilmek için hakikî mahiyetini feda ediyor zannındayım. Bu sözlerimden şimdiye kadar aruz ve hece vezinlerinde yazılan şiirleri kusurlu buluyorum zannedilmesin. Hayır o kalıplar dahilinde de çok güzel şiirler yazılmıştır ve yazılır. Buna kimse bir

şey diyemez. Yalnız ben şahsen serbest nazma taraftarım. Ve bu şeklin de çok güç olduğu kanaatindeyim. Serbest nazım mevzua en uygun ahenk ile ahenksizliğin birleştiği noktadır. Bence serbest nazım telleri ipten bir musiki aletile terennüm etmeğe benzer. San'atkârın elinde kurulmuş mükemmel bir saz yoktur. O ip telli saza kendi bir anının ahengini vermeğe mecburdur. Bu ise itiraf edelim ki güçtür. Serbest nazım hece ve aruzda mükemmel bir muvaffakiyet gösterdiği halde kendini ifade ettiğine kani olmıyan san'atkârın işidir. Eser bize aczin değil kudretin muhteşem manzarasını verebilmelidir. Elde edilen ahenk de bu iki vezinin fevkinde olmalıdır. Çünkü serbest nazım lirizmin muntazam nazım tekniğini kırıp hem zaman hem de mahiyet itibariyle ilerlemiş bir şeklidir.

Muhterem dinleyiciler,

Edebiyatımızın yalnız şiir vadisinde bugüne kadar dahili tekâmülünü hulâsa etmek istedim. Edebiyat da her içtimaî müessese gibi tabii seyrini takip edecektir. San'ata bir istikamet çizmeğe kalkışmak doğru olmaz, nihayet keskin bir görüşle onun bugünkü seyrinden yarıntı istikameti belki sezilebilir.

Bazı cemiyetler san'atı cemiyetin nef'ine istihdam etmek isterler. San'at bence bunun da fevkindedir. O bir köpük gibidir. Deniz ne kadar dalgalanırsa o kadar köpürür. Cemiyet ve fert deniz ve dalgadır. San'at cemiyeti yürüten rüzgârlara bakar, biz dalga ve köpüğü esen rüzgârın mahiyet ve şiddetile mukayese ederiz. Eğer mukadder rüzgâr cemiyetin ıstırablarıyla kıvranan bir ruhda esmiş ve ona cemiyet üzerine müessir olacak şeraiti temin etmişse bu ma'şerî faideyi temin edecek san'atkârı ortaya atmış demektir. San'atın istikbali hakkında yapılacak bir temenni dahi olamaz. Çünkü esasen olabildiği kadar güzel ve yüksek olmak onun şiarıdır. San'atkâr da bu yurt ve cemiyetin adamı olduğu için olabildiği derecede faideli olacaktır. Ben san'atkârlarımıza bu vesile ile yeni tarzın çok yüksek ve güzel lakin çok tehlikeli ve bu tarzda muvaffakiyet ihtimalinin çok az olduğunu ve, tekrar edeceğim, büyük muvaffakiyet ile büyük muvaffakiyetsizliğe düşmek arasında ancak bir bıçak sırtı fark bulunduğunu hatırlatmak isterim. Meydanı bu yayı çekebilecek kahramana bırakalım.

Edebiyat Fakültesi Metinler Şerhi Doçenti

Dr. ALI NİHAD TARLAN

— SON —

— 7 —

Adana Çiftçiliğinin 80 yıllık Yakın Tarihi Üzerinde Etüdler...

— Geçen nüshadan artan —

Yazan : KASIM ENER

Ceyhan ırmağının Yüreğir ovası içinde yaptığı çıkıntılardan üzerinde kurulmuş bir köy vardır. Adına Kesmeburun derler. Bu köyde asırlık bir ihtiyarın oturduğunu işitmiş ve ismi Hacı Süleyman olan bu dede ile görüşmek üzere 936 yazında Kesmeburuna gitmişim.

Devesinin hamudu başında tamir işini torununa gösteren beli iki bükük apak sakallı Süleyman ağa beni tatlı bir bakışla süzdü. Kim olduğumu söyledim. Dedemi çok iyi tanıyormuş, ayağa kalktı, buyur evlâd dedi. Konuk odasına girdik. Gelininin getirdiği kahveler içilirken dereden tepeden konuşmağa başladık.

Ihtiyarların haleti ruhiyesi tuhaftır; istemezler, ki yaşları belli olsun. Nitekim Süleyman ağa da söz arası Allah hepimize gecinden versin diyordu; biz de yetmiş beş yaşını doldurduk. Filvaki kendisi çok dinçti. Kozanoğlunun yanında uzun yıllar askerlik etmiş olan babası Osman gibi o da Kozan dağlarının temiz havasile büyümüştü; Yürük hayatı onu rahat onbeş yaş küçük gösteriyordu.

Süleyman ağa dedim. Bu ovaya ait bildiklerini, aklında kalanları bana anlatır mısın ?

Hatırasını yoklar gibi biraz düşündü ve söylemeğe başladı :

Küçüktüm, yaşıım on oniki vardı. Buralarda deve otlatmağa gelirdik. O zaman [1860] bu gördüğün köyün yerleri ve Ceyhanın gün doğu tarafları hep çalılık, ormanlıktı. Terkeşan, Akdam ve Tokuç köyleri sırasından aşağıda, kıblede, köy yoktu. Yalnız Karataşın çok eskiden kurulduğunu işitirdim.

Şimdiki Eğriağaç, Kızıлтаhta gibi köylerin yerinde palamut ve meşe ormanları vardı. Adanadan Misise doğru giderken de hep çalılıktı. Buralarda büyük meşe ağaçlarına rastgelirdim.

Adana şehrinin Eski İstasyona varmadan ilerisi boştu. Şimdiki Ziraat Mensucat fabrikası yanında bir karakol vardı. Gelen geçen eşyadan bu karakol paç alırdı. Onun için buraya pacın ağzı denilmektedir.

İskân ve köy kurma işini mutasarrıf Halil Paşa çahşlı yaptı (1864). O zamanlara kadar aşiretler hep göç ederler, bir yerde durmazlardı. Halil Paşa bu Yürüklerin (Yörük) kadınlarını yazın, yaylaya göndertmemiş ve çadırlarını yıktırarak ev yaptıрмаğı zorlayıp bunları iskân ettirmiştir.

Ekim işi (Ziraat) çok azdı. Fakat bereket fazla idi. Yağmurlar da fazla olurdu. Taşıma işi deve ve beygirlerle yapılırdı. Her çiftlikte sekiz on beygir bulunurdu. Arabayı ilk defa, kağrı arabası olarak, şimdiki Yahşılar köyünde Anado'udan gelen mahacirlerde gördüm — (1876) Kira olarak bir gülek buğdaya (32 Kilo) 4 metelik verilir ve yerli pamuğun (Kozanın) onda biri alınırdı. Sonra koza da para ile taşıtırılmağa beşlandı ve çekisine (32kilo) 5 metelik kira parası verilirdi.

Kozalar köylerde, şehirde evlerde şiflettirilir (Pamukları kabuklarından ayrılır) ve el çırçırılarile çırçırılanırdı.

Ekilen pamuk ve buğday yerli cinsi idi. İane pamuğu 303 Kurağından sonra geldi ve para ile toplattırılmağa (Hasad edilmeğe) başlandı.

Vergi : — Her gün hükümet bir bir mikdar vergi parası atar ve muhtar da insan başına bu parayı taksim ederek toplar ve hükümete götürürdü.

Hayvanlardan ise yüz koyundan bir koyun almak suretiyle vergi alınırdı. Firde usulü sonra başladı (1865).

Dil Çalışmaları

İslâmlıktan Önce Türk Dili

Yazan : CENGİZ TURHAN

Türkler hiç bir yabancı teknik altında kalmadığı çağlarda yani islâmlığı kabuldan önce, Orta Asyanın özgen (hür) havasını teneffüs ettikleri her yerinde bütün düşünce ve duygularını öz Türkçe ile ifade ediyorlardı.

Bu ifadelerde muhakkak ki bir diyelek (Lehce - Dialöcte) ayrılığı mevcuttur. İklim şartları yer yer biri birinden ayrı olan coğrafî alanlarda (saha) yerleşen ve yaşayan Türkler arasında aynı kökten gelen bir Türk dilinin türlü konuşma şekilleri üzerinde düşünürken kafalarımızda çengellenen bir sorguyu cevapsız bırakmıyacağımız gibi taaccübe de hiç bir vakit yer veremeyiz.

En eski Türk dilinin arılığı (temizliği) ve duruluğu hakkında bir fikir edinmek için Orta Asya harabelerinde sonradan yapılan araştırmalarda elde edilen anıtlardaki yazıtlar üzerinde gözlerimizi gezdirmemiz bize bu hususta yeter bir bilgi verebilir.

Uzun zaman meçhul kalan bu gizli ulusal hakikati meydana çıkararak arasında Yenisey anıtları üzerinde araştırmalar yapan Finlandiya bilginlerinden (âlim) Aspelin'i Orkhon anıtlarındaki araştırmalarıyla Radlof'u ve Orkhon yazıtlarının en doğru çevirmesini yapan Danimarkalı lisaniyatçı Wilhelm Thomsen'i burada saygı ile anmak bizim için de bir şeref borcudur.

İşte şimdi bize çok yabancı gelen ana dilimizin o zamanki şeklini Yenisey anıtlarından aldığımız şu parçada önce görebiliriz :

" Ererdemî atım erdem üçüm, öz yekin Alp Turan altı Oğuz budun de üç yigirmi yaşımka adırıldım, bek erikimke adırıldım.,,

Bu metinde bugünkü Türkçe ile anlaşılman mana şudur :

" Er fazileti lakabını faziletlerim sayesinde kazandım. Kendim yekin Alp Turanım. Altı Oğuz halkından yirmi üç ya-

şında ayrıldım. Beğlik kuvvetimden ve sizden ayrıldım.,,

En eski Türk dilinin temizliği Orhon yazıtlarından olan şu metinde de görülmektedir :

" Öze kök tengri asra yağız yir kılınduk da ikin ara kişi oğlu kılınmış. Kişi oğlunda öze eçüm apam Buminkagan İstemi kagan olurmuş, olurupan Türk budunung ilin törüsin tutan birmiş, iti birmiş. Tört bulung Kop yağı ermiş, Sü sülepen dört bulungdak budunug kop almış kop baz kılmış başlıgıg yükündürmüş, tizligig sökürmüş, ilgerü Kadırkan yıška tegi kirü, Temir kapıgka tegi kondurmuş. İkin idi aksız Kök Türk ança olururur ermiş. Bilge Kagan ermiş, Alp kagan ermiş. Buyurukı yime bilge ermiş erinç Alp ermiş erinç, begleri yime budunı yime tüz ermiş. Anı üçün ilig arça tutmuş erinç. İlig tutup törüg itmiş. Özince kergek bolmuş.,,

Bugünkü Türkçesi şudur :

Üstte mavi gök altta yağız yer yaratıldıktan sonra ikisi arasında kişi oğlu yaratılmıştır. Kişi oğulları üzerinde cedlerim Bumin - Han ve İstemi - Han oturmuş (yükselmiş) yükseldikten sonra Türk milletinin elini Türesini tutuvermiş, teşkil edivermiş. Dört cihette çok düşman varmış. Asker sevk ederek dört taraftaki çok kavimleri, çok zaptetmiş, çok yerlerde asayiş birleştirmiş, başlıları eğdirmiş, dizlileri çöktürmüş. İleri (doğuya doğru) Kadırgan ormanlarına dek, geri (batıya doğru) Demir - Kapıya dek kondurmuş.

Bu iki hudut arasında " Ok ,, adındaki kabile teşkilâtı olmıyan sahipsiz erkin Türkleri teşkil eylemişler imiş. Bilgi sahibi Han imiş, Kahraman han imiş. Zabitleri bilgili idi imiş, cesur idi imiş. Beyleri de kavmi de hepsi doğru imiş, onun için o kadar ülkeleri zaptetmiş imiş. Ülkeler zaptedip kanunlar vazetmiş " Kendisine ,, (Nöbeti geldiği zaman) vefat etmiştir.

Oğuzların, Kırgızların, Yakutların, Tunguzların, Altay Türklerinin ilk ozanları içten ve gönülden coşarak vecde gelirken Kopuzların telleri hep bu millî eda ile inledi. Orta Asyanın dağlarında hür esen rüzgâr hâlâ bu dille konuşur. Kuşlar hâlâ bu dille şakır, sular hâlâ bu dille çağlar, toprak hâlâ bu sesi bağrında saklar. Güneş hâlâ bu hisle yanar. Ay doğudan batıya hâlâ bu iz üzerinde yürür. Sahrada sürülerle koşuşan ahular hâlâ bizden olan bu sesle melerler. Kuğular göllerde parlak suların aynalarında hâlâ bu aksi görürler. Oralarda her şey Türk her şey Türktür.

Türklerde Bakırcılık Ve Bakır Avanı

Yazan : A. R. YALMAN YALGIN

Neolitik devirde insanlara ilk defa medeniyete kavuşma¹ tebşirini yapan maden bakırdır. Onun için bakır tarihte aynı zamanda bir devirdir.

Bakır toprak altında çok defa saf ve filiz halinde bulunmuştur. Bu madenin yurd arkadaşı ve yoldaşı kalay olduğu için ekseriya bakır kalayla beraber eritilmiş ve meydana gelen tunç tarihin bakır devrini kısaltarak medeniyete yaklaşmasını çabuklaştırmıştır.

Taş devrinde zavallı insan bir opsidiyen (1) parçasına dayanırken bakır ve onu takip eden tunç devrinde birden bire silkinmiş ve bu güzel maden sayesinde beşeriyet tekâmüle yüz tutmuştur.

Şu halde bakır, yeratı hazinesinin ilk mübeşşiri olmak şerefini kazandıktan sonra, kalayla da birleşerek maneviyattan maddiyat alemine geçmiş ve başlı başına bir kuvvet olmuşur. Tunç devrinin tarihe hediye ettiği harikaları yaratarak bugünkü medeniyetin yeğâne güvenci olan demiri de onun sehhar kudreti halk etmiştir.

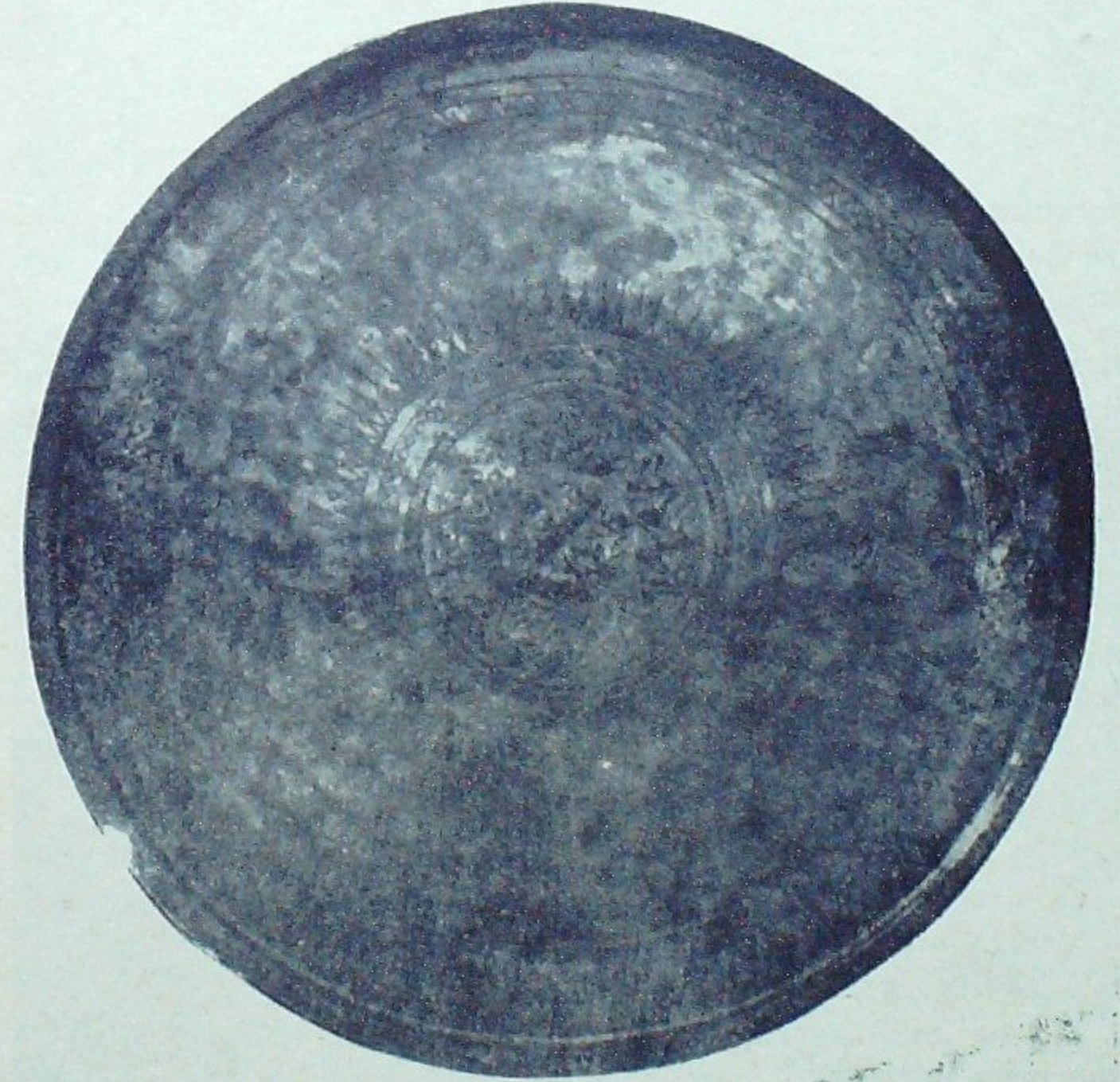
İlk insanı taş devrinin korkunç zorluklarından kurtaran : son medeniyet devrinin en büyük tekâmülünü meydana getiren bakır yirminci asırda dünyaya nur veren elektrigin başına geçmiş ve bu gül renkli bakır taş devrindeki insanı çılgıncasına sevindirdiği gibi son yaşayan insanlara da ziya, ses, tedavi, sanat gibi harikalar armağan etmiştir.

Bir çok ev eşyalarımızı, bilhassa Türklerde elde edilmiş-

(1) — Yanardağ.

her medeniyet devrinde mukaddes tanılan, bu maden sayesinde tir. Bakır kalayla birleştikten sonra Türk silâh kullanmış, dünyaya merdlik, medeniyet neşretmeğe koyulmuştur.

Uzak şarkı şöyle bir kenara bırakırsak bugünkü yurdu-muzda İstanbulun Sanyar'ından başlayarak Anadolunun birçok yerlerinde hala bakır tedarik edilmektedir. Bunlardan en meş-

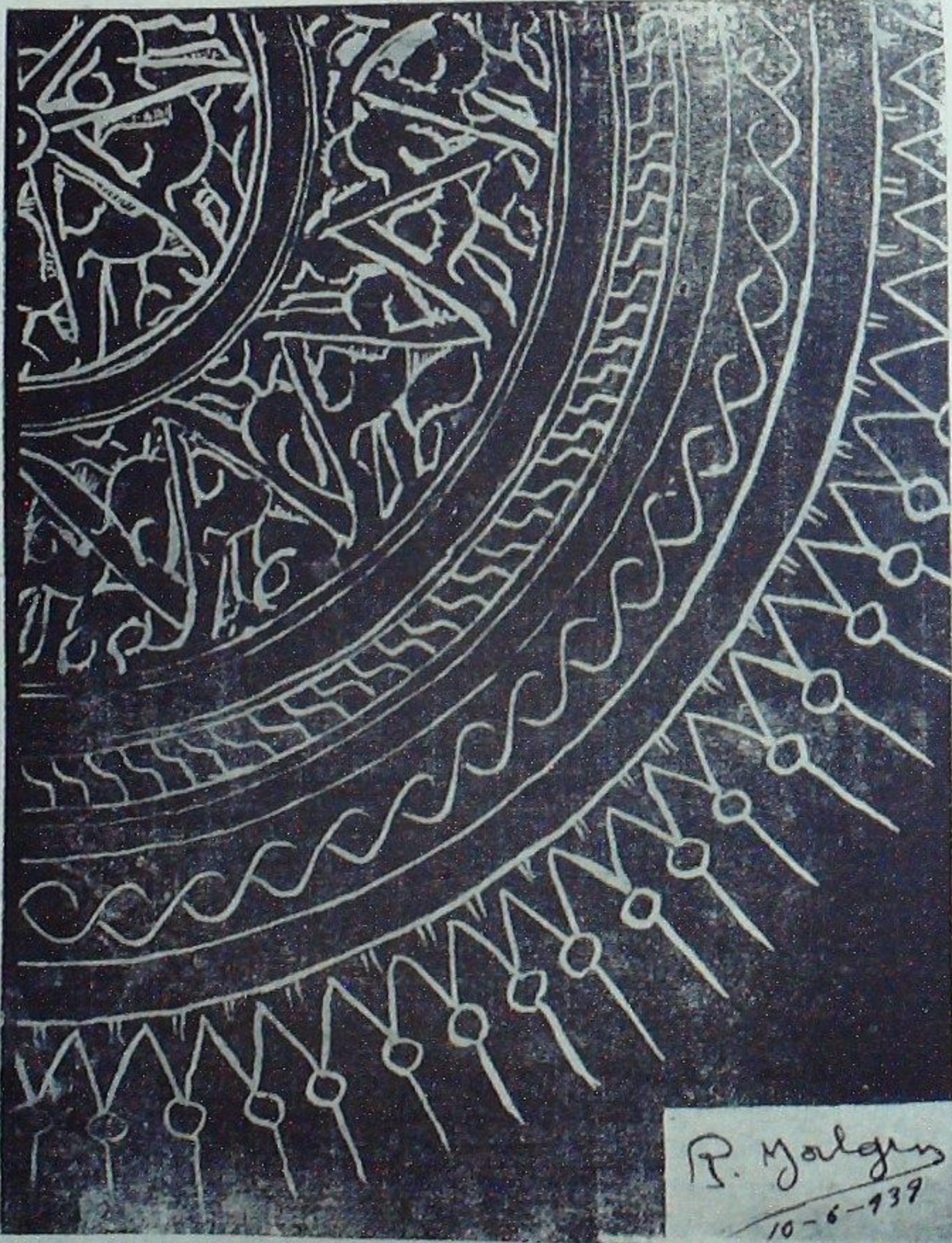
Şekil : 1

hurları Karahisar, Adalar, İnebolu, Gerede, Sinop, Gireson, Tokat, ve Ergani olarak sayılabilir. Eski zamanlardan beri yurdu-muzda işlenen bakırı tanımayan Türk ailesi yoktur. Bugün bile Doğan ve Şahin gibi alıcı (2) kuşların zillerinden ev ve çadır-larımızın süt, su ve yemek kablarına kadar kullanmakta oldu-

(2) — Avcı

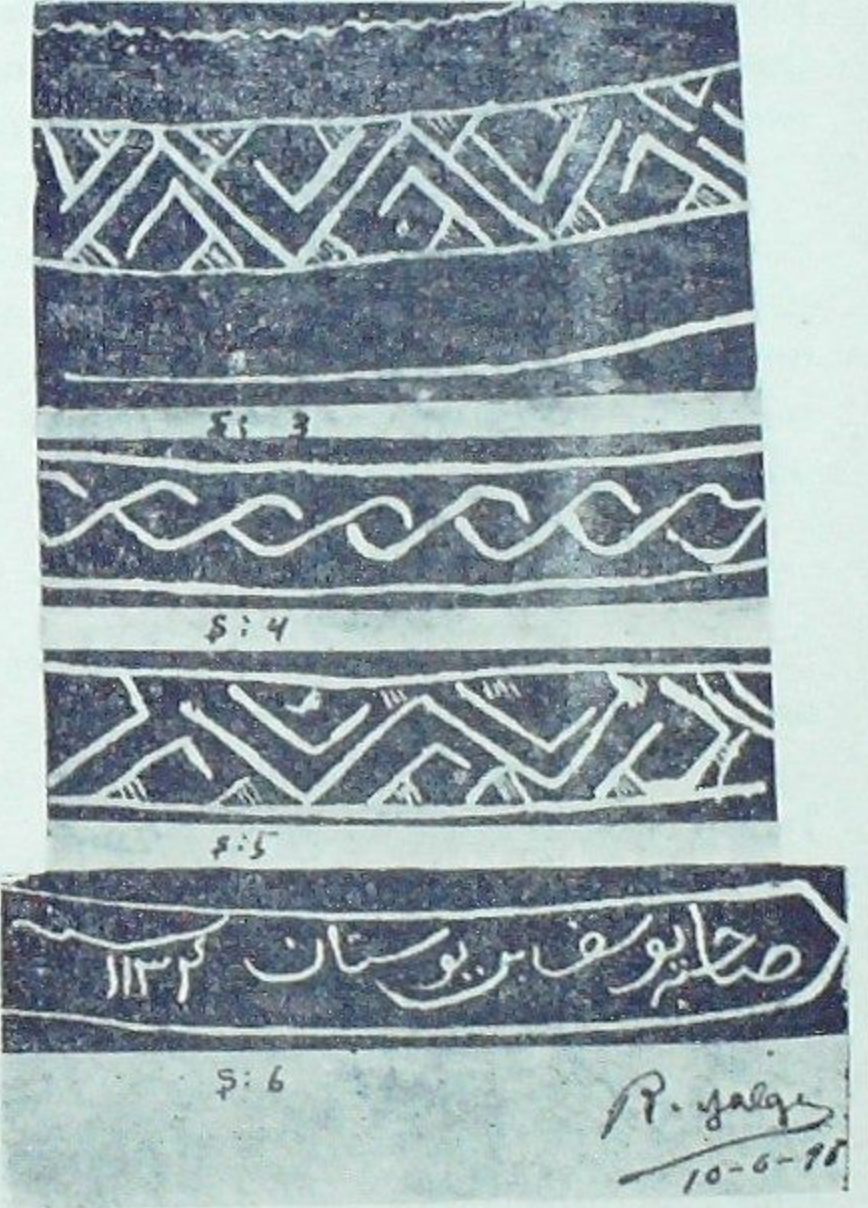
ğumuz bakır; millî servetlerimizden birini teşkil edecek mahiyette ehemmiyetlidir. Dilber bir yürük kızının saç bağları arasında bile seslenen bakır paralar Türkün bu madene karşı beslediği kudsiyeti daha bariz bir surette anlamağa kâfidir.

Çok eskiden beri Türkün bakıra karşı beslediği sempati sayesinde ki: Türk ruhu yalnız kendi malı olan kalayı buna

Şekil : 2

ilâve ederek medeniyet aleminde yeni bir devre örnek olmuştur. Türk camiasında bu maden alet, zinet, ve kuvvet gibi üç muhassalayı temin ettiği gibi millî varlığımın hakkâlık kısmına mühim bir sanat tipi de bağışlamıştır. Türk hakkâklarının nakış kalemlerile süslenen eğerler, gemler, at takımları, silâhlar, yiyecek kapları dünyanın her müzesinde şaheser addedilmesine hiç şüphesiz bakırın yumuşaklığı sebep olmuştur. Acemi hakkâkları usta eden yumuşak bakır sonraları gümüş ve altın üzerinde de

bu tecrübeleri yükseltmiş ve sanatkâra layık olduğu şerefi bağışlamıştır. Bundan doğan savatçılık ve oymacılık tezyinatı Türkün bakır ve tunca ait bildiği ilk zevklerinin semerelerinden başka birşey değildir.

Türklerde bakır ve onun toprak arkadaşı kalayla meydana gelen tunç ezelden beri saygı görmüştür. Ergenekonlar yaratmış efsanelere sahip olarak yaşamış olan bu maden sayesinde Türk folklor ve etnoğrafyasını da ilim haline koymuştur. Bakır ilk defa kalayla karıştıran ve tuncu meydana getiren Türk için demir devri başlarken dünyanın bir çok yerleri hala taş devrini yaşıyordu.

Bakır hakkında Türklüğe has şu bir kaç sözümüz bittikten sonra evlerimizde hala ata, baba yadigârı olarak tek tük bulunmakta olan bakır ve tunç, demir gibi avaniye sarsılmaz bir saygı ile bağlanmamız lâzımgeldiğini şuracıkta ilâve etmekten vaz geçmiyeceğim. Bu medenî eserlerimize yapılacak en bü-

yük hürmet, onların ebedî anası olan müzelerimize teslimden ibarettir. Bir ölü nasıl mezarsız kalmazsa ecdad yadigârı bir eser de mezar değil bir müze sarayında yer bulmaya lâyıktır.

Yukarda madencilik ve onun yurdumuzda yükselttiği sanatkârları zikretmiştik. Bu makalemde Çukurovanın güzel bir sanat eseri olan ve müzemizde bulunan eserlerden şimdilik bir meydan sinisini okuyucularına küçük bir misal olarak sunmak ve bu vesile ile yalnız eski eserleri değil sanatkârlarımızı da anmaya borçlu bulunduğumuzu hatırlatmak istiyorum.

Meydan Sinisi : 1

Birinci misalimizi teşkil eden meydan sinisinin böyle bir ad almasına sebep en az etrafında on kişinin yemek yeyebileceği ve bunun için sininin genişçe bir yere kurulabilmesi icabettiğindedir.

Şimdi resmini gördüğümüz bu meydan sinisinin bütün kutru 77 iç kutru 74, kenar çıkıntısı 2, santimden ibarettir. 6,5 kilo sıkletinde olan bu sini dövülerek yapıldığı için adına döğme denir.

Sininin ortasında 39 santim kutrunun göbek ismini alan güzel bir tezyinatı (şekil: 2) görüyoruz. Bu tezyinat hakkâk kalemi (mühürücü kalemi) ile evvelâ daireleri hazırlanmış ve sonra da göbek tersim edilmiştir. Pürüzleri ve hatalarile birlikte aynen kopye edilen bu göbek süslerinde sanatkârın yalnız bir perger aletile bir kalemde başka bir alet kullanmadığı nakışların intizamsızlığından bellidir. Bence bu eserin asıl kıymeti de buradadır. Sanatkâr göbeği beş daire ölçüsile meydana getirmiş ve ondan sonra kalem karihasına ve zevkine tabi olarak kazı işine başlamıştır. Birinci ve ikinci dairelerin içerisine işlenen şekillerin ana hatları müstesna diğer tezyinatta sanatkâr tenazüre bile kıymet vermemiş ve çizgileri değerli bir benlik ile kübik olarak meydana getirmiştir.

Üçüncü daireyi teşkil eden çift çizgiler arasındaki münkesir hatlar en eski arkeoloji eserlerde bile modellerine raslanan ve basit olmakla beraber çok cazip bir motif tenazürü meydana getirmektedir.

Dördüncü dairede iki çizgi arasında sıkışmış olan helezonî süs miladdan (700—1000) sene önceki Eti eserlerinde rasladığımız motiflerin aynı olmakla beraber bu süsleri Selçuk

devri eserlerinde de sık sık görmek kabildir. Hatta aynı helezonlar en yeni zevklerimiz arasında da hala yaşamakta olduğu malûmdur.

Beşinci dairenin adına GÖBEKSUYU denir. Burada SU kelimesi SON veya KENAR tezyinatına verilmiş bir addır.

Bu tezyinatta görünüş basittir. Fakat birinci ikinci dairelerin karışıklığından, üçüncü dairenin kırıklığından, dördüncü dairenin motifi toplayan helezonlarından sonra göbeği itmam eden mütevalî müselleler hiç şüphesiz göbek tezyinatına munis bir imtizaç ve dikkati yormıyan, ancak güzelliği artıran bir zevk temin etmeğe hizmet etmiştir.

Müsellelerin uçlarına konan alelâde dairecikler bu tezyinatın birer incisi olurken o dairelerin ucundaki ince ve keskin çizgiler ise adeta göbek tezyinatının muhafasına ve bitmesine birer süngü gibi kuvvet vermiştir.

Göbek işinde sanatkârın çizdiği motiflerin yerini tayin ederken onların birbirleriyle münasebet ve alakalarını da ölçmüştür. Onun için pek basit bile olsa ortaya çıkan hendesi çizgiler esere güzel ve şumullu bir mana ve kıymet vermeğe muktedir olmuştur.

Gözükten imtizaç hatları ve dairelerin ölçüleri itibarile de mukayese edilirse bu ölçülerin birbirine mutabık olmayışı göbek tezyinatında arzu edilen çeşniyi vermiş sayılır. Birinci dairenin yani birinci göbek kalınlığı dört santim olduğu halde aradaki boşluktan sonra ikinci dairenin (çizgiler dahil) kalınlığı beş santim oluşu hiç şüphesiz mütenazır olmaktan daha güzel olmuştur.

Bundan sonra bir santimlik bir boşluğu müteakip çift kenar çizgiler arasında bir buçuk santim enindeki kırık hatlar ve küçük bir boşluktan sonra iki tek çizgi arasındaki helezonlar ve yine bir santim boşluktan sonra son göbek suyunu teşkil eden dört santim genişliğindeki müselleler, dairecikler ve keskin çizgiler göbeğin mahiyetinde ve yapılaş ölçülerinde metronun kullanılmış olduğuna sarahat temin etmektedir.

Bundan sonra 221 yaşında olan bu tepsiyi meydana getiren işçiyi tepsinin kenarlarında çalışırken görmek te lazımdır. Burada işçi göbekteki motiflerin bazılarını tekrar etmiştir. (Şekil : 3—4—5).

Şekil üçte işçi kenar ortası süslerini yaparken dört buçuk santim aralıklı yukarı münhanili ve aşağısı düz olmak üzere iki çizgi arasına tekrar iki çizgi içine girmek şartile bir

Hamzoğlu Efsanesi

Yazan : VEHBİ EVİNÇ

937 Yaz tatilinde Balıkesirin Susıdırlik kazasına bağlı Sultançayır köyümdeydim. Birgün köy kahvesinin Simav dere-sine ve Çatal dağlarına bakan cephesi öntünde manzarayı sey-rederek konuşurken yanımdakilerden biri Kara köylü âşık Ali geliyor, dedi. Bu âşık Ali güzel türküler okumuş. Yanımıza çağırdık, konuşduk. O, kahvesini içtikten sonra, yanık sesini dinletmek için hiç naz etmeden, türkülerine başladı. Herkes sonsuz bir zevkle dinliyordu. Ben de, hazineyi buldum diye, içimden sevindim. Bir aralık Ali yi köy odasına aldım. Biraz derdleşip anlaştıktan sonra uç beş türkü ile Hamzoğlu efsanesini not ettim.

Şimdi Hamzoğlu efsanesini Karaköylü âşık Alinin ağ-zından dinliyoruz :

Bir zamanda Hamza namında bir kimse varmış. Bu a-dam Bağdatta Guldâli namında bir kadın işitmiş. Bu kadın türküye âşıkmiş. Kendinden baskın kim türkü söylerse, ben ona varacağım demiş. Bir çok âşıklar bu kadına gitmişler, onunla türkü söylemişler.

Kendinden baskın türkü söyliyemiyenleri zindana atmış. Hamza bunu işitmiş, Bağdada gitmiş, bir kahveye misafir ol-muş. Guldali (Gul Hanım) dedikleri kadın faytona binmiş, piyasaya çıkmış, kahvenin önlerinden geçiyormuş. Hamza bunu piyasa yaparken görmüş ve bakalım Guldali dedikleri kadın o mu o değil mi diye bir beyit türkü söylemiş. Söylediği türkü:

Hamza :

Sıladan çıktım kaça kaça
Gül bahçene girdim gece
Bahçende bir şeftali gördüm
Şeftalinin narğı kaça

buçuk santim eninde birbirine munazır zaviyelerle süslediği motifin tenazurlarına ehemmiyet vermiş ve bunların köşelerini çizgiciklerle de alakalandırmıştır. Şekil dörtte göbek motifinin dördüncüsünü tekrar ettiği gibi, şekil beşte şekil üçün ortasını az farkla tazelemiş olduğuna bakılırsa tekrarlar için biteceğine alâmet olarak gösterilmiş ve nihayet tepsinin kenarına geçme zamanı geldiğini göstermiştir. Eğer sanatkâr burada ayrı bir motifle işini bitirmiş olmuş olsaydı işin bitmiş olduğuna hükmet-mek psikoloji itibarile biraz güç olur ve bu şekilden aldığımız zevki temin etmiş olmazdı.

İsmarlama olarak yaptırılmış olduğu muhakkak olan bu sininin kenarında yani sininin kıvrık son kenarında iki motif ile bir de tarih ve sahibinin ismine ras'anır. Bu kenara yapılan motifler yukarda şekil dört ve beşteki motiflerin tekrarından ibarettir.

Tepsinin yapıldığı tarih ile sahibinin ismi kenarında şöy-le mukayyettir : (Sahibe Yusuf bin bostan sene 1134) dir. De-mek ki sininin sahibi Bostan oğlu Yırsuf bu döğme meydan si-nisini hicri 1134 tarihinde yaptırmıştır. Bugün hicri sene 1355 olduğuna nazaran şimdi sini (221) seneliktir. Burada sininin sağdan birinci rakamına dikkat etmek lâzımdır. Bu rakkam bü-yücek bir (2) rakkamı olduğu halde bunun üzerine küçücük bir ikinci (2) daha ilâve ederek adeta iki üssülü gösterilmiş ve bu ikinin iki iki olmasına nazaran dört ettiğini ortaya koymuştur. Görüyoruz ki Arap yazısındaki dört rakkamı iki (2) nin birleş-mesinden meydana gelmiştir. Son dört şekli yazı süratının te-min ettiği şekilden başka bir şey değildir.

Sözümü bitirirken okuyucularına Türk sanatkârlarının es-kiden kalma bu gibi eserlerini bulmak, korumak ve malzememi-ze mal etmek bütün Türkler için bir borç olduğunu tekrar et-mek lâzımdır. Gelecek nesle bizden evvelki ve kendimizi tak-dim edebilmek için bu işi yapmaya mecbur olduğumuzu unutma-mak elbette bir vazifedir. Bu vazifenin file çıkabilmesine en kuvvetli vasıta bu gibi eserlerin derhal müzelere yerleştirilmesile mümkündür.

Bu eserler gelecek nesle babalarının ve dedelerinin de kendileri gibi gününe göre ve modaya uygun olmak şartile çalışkan, sanatkâr ve güzel sanatlara karşı âşık insanlar olduğunu haykıracak ve her devirde Türk çocuğuna geçmiş nesle karşı saygı ve benlik hislerini perçinleyecektir.

R. YALĞIN

Aldı Guldâli ve dedi şurada da var bir pay, onu da atayım zindana.

Güldâli :

Sılandan çıkmışsın kaç kaç
Gül bahçeme girmişsin gece
Hırsıza karar olur mu
Avcundaki ölüm nice

Hamza korktu sükûta vardı.

Güldali halayıklarına, alın bunuda zindana atın, dedi. Onuda zindana attılar.

Hamza memleketten çıkarken bir çocuğunu memleketce bırakmış. Bu çocuk mektebe gelir gidermiş. Bu çocuğun mektep arkadaşları birbirleriyle çekişdikleri zaman bu çocuğa babasız piç diye azarlarlarmış. Birgün çocuk validesine gelmiş, anne benim babam varmı yokmu bana köyün çocuğu babasız piç diyorlar. Ya benim babamı söyleyeceksin ya seni öldüreceğim. Ondan sonra anası der ki :

Evet oğlum senin baban var idi ama bir vakıtta Bağdatda güldâli işitti ; onu almak için gitti, bir daha, öldümü kaldı mı bilmiyorum, haberi gelmedi.

Çocuk dedi ki :

Anne ben gidip babamı bulacam. Aldı başını babasını bulmak için Bağdada gitti. Aynı babası gibi bir kahveye oturdu, misafir oldu. Sabahleyin kalktı. Baksa ki Güldali dedikleri kadın binmiş faytona kahvenin önlerinde piyasa yaparmış. Çocuk babamın almağa gitmiş olduğu kadın bu mu değil mi demiş. Ve Hamzanın çocuğu bir beyit türktü söyleyecek.

Hamzaoğlu :

Hem salınır hem sekersin
Zülfünü yüze dökersin
Âşkın bağrını yakarsın
Hanım sana kim derler

Güldâli :

Hem salınır hem sekerim
Zülfümü yüze dökerim
Âşkın bağrını yakarım
Bil bana Gül Hanım derler

Hamzaoğlu :

Gül Hanım mı derler sana
Daima girmesen kana
Deli oldum döne döne
İki kaşın arasında

Güldali :

Var git Hamzaoğlu sözünü pişir
Aklını başına devşir
Çok söz kur'anda yaraşır
Bil bana Gül Hanım derler

Hamzaoğlu :

Ben bir fikara fakirem
Bülbüller gibi şakıram
Kur'an dilersen onu okuram
Bil bana Hamzaoğlu derler

Güldâli :

Tek dur Hamzaoğlu tek dur
Dostundan düşmanın çoktur
Sana benzer kölem çoktur
Bil bana Gül Hanım derler

Hamzaoğlu :

Ben bir Hamza oğluyum tek durmam
Kaşımdan gözümü ırmam (1)
Bin yigide payımı vermem
Bil bana Hamzaoğlu derler

Güldâli :

Ben bir mükemmel kaleyim
Çocuk başına beleyim (2)
Kılıcım kınında küflendi
Öldürürüm çocuk seni

Hamzaoğlu :

Kaleni topa tutarım
İptida ak gerdanından öperim
Kız seni kavrar kaçarım
Bil bana Hamza Oğlu derler.

(1) — Kırpmam. (2) — Belâyım.

Güldâli :

Ben Bağdatdan çıkma hurmayım
Ben Bağdatlı bir turnayım
Yaylama uçar gezerim
Bil bana gül hanım derler

Hamzaoğlu :

Halepten çıktım yalnız
Kurğulu kaldı yayımız
Bağdatlı turna avımız
Bil bana Hamzaoğlu derler.

Güldali :

Demirden pektir pekliğim
Gümüştan aktır aklığım
Ben bir kınalı keklğim
Yaylama uçar gezerim

Hamzaoğlu :

Sen bir keklik ben bir doğan
Ak gerdan altında yuvam
Alam seni göğe çövem
Bil bana Hamzaoğlu derler

Gül Hanım :

Aman Hamzaoğlu aman
Bürüdü dağları duman
İki cemaatla bir imam
Kıysınlar nikâhımızı tamam

Hamzaoğlu :

(1) Daylar olurmu dumansız
Bülbüller ötermi zamansız
Dine geldinmi hey imansız
Bil bana Hamzaoğlu derler

Hamzaoğlu :

Elmayım kopmam dalımdan
Yolcuyum dönmem yolumdan
Gidi Bağdat güzeli
Kurtulamadın elimden
Babasının payını
Oğlu alırmı elinden

(1) — Dağlar.

GÖZLERİN ŞİİRİ

VEHBI EVİNÇ'e

Sanki birer mavi ay bakıyor içlerinden;
Kirpikten dudaklarla öpüyor gönülleri..
Bu ikiz mavi ayın pek âşinasıyım ben,
Şairliğimi sezip, duyduğum gündenbergi!.

*
* *

Onların karşısında geçerken dakikalar
Ruhumun kanadları başlar kımıldamaya..
Görünmez bir âlemin ufuklarından aşar,
Fısıldar sevgisini bu ikiz mavi aya!..

Adana : 16.VI.1939

CELÂL SAHİR MUTER

Hamzaoğlu, bundan sonra, Güldali git babamı zındandan çıkar diyor.

Güldali gidip babasını zındandan çıkarıyor. Babası, Güldali ve oğlu bir yerde toplanıyorlar. Oğlu babasına bakınca onu saçlı sakallı bir bedevi görtüyor; acaip görtüyor. Ve babasını berber dükkânına götürüp tıraş ettiriyor, güzel kokular sürüyor ve güzel elbiseler geydiriyor. Ondan sonra babasını ve kızını alıp memlekete döntüyor. Geldiği zaman babasına bir düğün yapıyor; Güldali ile babasını evlendiriyor. Hâlâ yaşıyorlarmış.

Mevsimden

Kıymetli Hocam Arif Nihad Asya'ya

Hareket : Bir bilyanın cam bir satıh üzerindeki sesidir.

§

Rüzgâr: Bir yel değirmeninin kanadında türküsünü söyler.

§

Renk... sıcaktan yapraklara sığınmıştır.

§

Dağlara bakan gözler düzlüklere bakamaz... yorulur.

§

Sabah yıldızına bakan gözlere mavi adlarda; akşam yıldızına bakanlara sarı.

§

Çağ: Meşe, çam, çınar ağaçlarının kabuklarını dökmesidir.

§

En yüksek ses: Erkekçe söylenmiş türkülerdeki sestir.

§

Güneş: Kanımı denize akıttığı zaman, gece başlar.

§

İki yıldız birbirini takip ede ede yorulur.. Birbirine kavuştukları günü göremeyeceklerdir.

§

Yürümenin bittığı yerde, koşmak başlar.

GALİP GÜVENDİK

TESELLİ

Kışların acı dehşetine sefil bir titreyişle düştüğüm gün :
Seni anacığım.

Yüzümde yanan rüzgâr, nefesin kadar ısınacak... sesin kadar tatlılaşıp saçlarımla oynayacak.

Sevdiğim gök yüzüne bakıp ta birşey görmediğim gün:
Adını haykıracağıım.

Derin semanın karanlığında yüzüme kadar yaklaşan, senin kokunu yayan çiçekler açılacak.

Sonsuz çöllerin kumlarına karıştığım gün son def'a bir daha ağlıyacağım.

Güneş gül yüzünden aksetmiş bir tebessüm gibi, ebedi bir baharın hazzını verecek.

Hep senin yadınla hayatımın son anına vardığım gün :
Vâdimi gizliyen sahifeyi son nefesimle açacağım...

Gözlerimdeki son ışıkla, dudaklarımdan uçan son hararetle, kalbimdeki son vuruşla okuyacağım.

Hâmid Salih ASYALI

HATIRA

Bir damla halinde gökten indiğin
Bağçede sesini kuşlar uçurur..
Toprakta, rengini ilk giyindiğin
Güneşe karışmış rayihen, durur.

İçtiğim sulara serinliğin var
Rüzgârın koynunda boşalan yerin..
Açtığın çiçekten dökülmüş bahar;
Rengini kaybetmiş kelebelerin.

Ve akan derede batan gün, yakar
Gençliğin erimiş saatlarını..
Tükenmez bir masal.. bu sular, akar..
Köpükler anlatır hayatlarını.

Hamid Salih ASYALI

Islık Çalan Üjüklər

— 2 —

Eski müzik terimlerini derleyip yenilerini yapmak için (Kök) ararken en önce hatıra ıslık çalan harfler gelir. Bu Samih Rifat Beyin (Harflerin kendine mahsus manaları vardır) yolundaki eski teorisile yeni (Güneş dil) teorisine dayanır.

Islık çalan harflerin başında (S) harfi vardır. Müzikin konusu olan (Ses) de bu harften iki tane var. Sifflant sözüne karşı kullandığımız (Isslık çalan) terimindeki ıslık sözünün köktü de (Is) tır. İşte (Savt) anlamının köktü Türkçede iki şekilde birden iptidaî, ve tabii halde görülüyor. Ve Türkçenin ana dil olduğunu gerçekliyen köklere en kuvvetlilerinden birini daha ilâve ediyor.

Şark ve garp dillerile kısa bir karşılaştırma yapınca (S) harfini orada da görürüz.

Arapçada (Savt, Sayha, Sada ...)

Fariside avaz (Is ve Üjükteki üj bozması) ve Strud (Türkçe Sarat'ın eşi)

Fransızcada : Sonner — Ses vermek.

Latince : Sonare, consinere, concentus. Ses vermek ve teganni etmek. Son iki kelimedeki (Con) ler müşterek manasına ektir, asıl kökler (Cine, Cent) dir ve C ler Ç okunur ki çan - çın gurubunu tutar.

Türkçede (Söz) ile (Saz) ın da S harfile olduğunu hatırlıyalım.

Ve eski kitaplardaki Müzik terimlerine geçelim :

Sar — Sarın — Şarkı teganni

Sarnamak — Teganni etmek

Sarnav — Kaside

Sağıt, sağrı, sayrav — Gına

Sayrı, dayra

Sayramak — Teganni etmek

Şakımak, Şakırdı

Şing — Tın, tın — tanin

Gıg — Nağme

Ezgi — Lahin

Is — Sada (bunun alemet, koku anlamları da vardır.)

Ir yır (kazan telaffuzu ile cır car) — nağme, gına.

Irlamak — Teganni etmek (Kırım'da vs. de kullanılıyor)

İş — Eyiş, teganni, gına, hava

Şankı, carkı, yarku, yarkı, çarku, çanku, şakı — şarkı

Koşut — Beste

Yakmak — Bestelemek

Aydım, aytım — Teganni, Tekellüm, gına kelam.

Bunların yardımıyla yeni müzik terimleri olarak :

Ezgi (Nöğme), Sarın (Teganni), Sar (Hava — Arya),

Sarnaş (Konser), Sayra (Melodi), Düzen (Akord), Tınat (Tınnet), Sayrat (Makam) gibi sözler çıkarabiliriz.

M. BAKŞI

BİR DESTE GÜL

Sarı örtülü masamın üzerinde, suları sarartan vazomda bir demet gül var.

Odam gül kokusu ile dolu.. Zaman geçtikçe bu kokuyu hissetmez oluyorum. İçim bahar sabahında çiçek koklamak isteğiyle çırpınıyor.

Biraz evvel duyduğum kokuları duymak için bir an uzaklaşmıyorum; gözüm gülleri arıyor; dönüyorum.

Vazomda kırmızı, beyaz, sarı, penbe güller duruyor. Kimi dom reuk kimi açılmış..

Birer birer kokluyorum. Renk, şekil, tazelik farkına rağmen hepsi aynı kokuyu veriyor.

Renkli yapraklarından birer tane kopardım: tatdım.. Hepsinde aynı çeşni, hepsinde aynı acılık var.

Aynı koku ve çeşniyi veren güller, bahar sabahında çiçek koklamak arzusunu artık tatmin etmiyor.

I. GÜNER

Hatay Bayramı

Hatayın anavatanına kavuşmasını ve birleşmesini temin eden siyasî vesika 23-6-939 tarihinde imzalanmıştır.

Bu tarih Türk milletinin yeni bir zafer ve bayram tarihidir.

Bu şerefli gün münasebetiyle bütün Türkiyede ve Hatayda 24-6-939 Cumartesi günü büyük şenlik yapıldı.

Burada Adanamızda yaşanan bayram sevinç ve tezahüratından kısaca bahsediyoruz :

Bütün şehir bayraklarla donanmış, halk coşkun sevinç tezahüratına akın akın iştirak ederek Atatürk parkı ve civarını doldurmuştu. Saat 16 da Belediye önünde toplanan partililer, Halkevîler, mektepliler, izciler, sporcular Atatürk heykeline konacak çelenkleri alarak önde Halkevi bandosu olduğu halde asfalt caddeyi takiben Atatürk parkına geldiler.

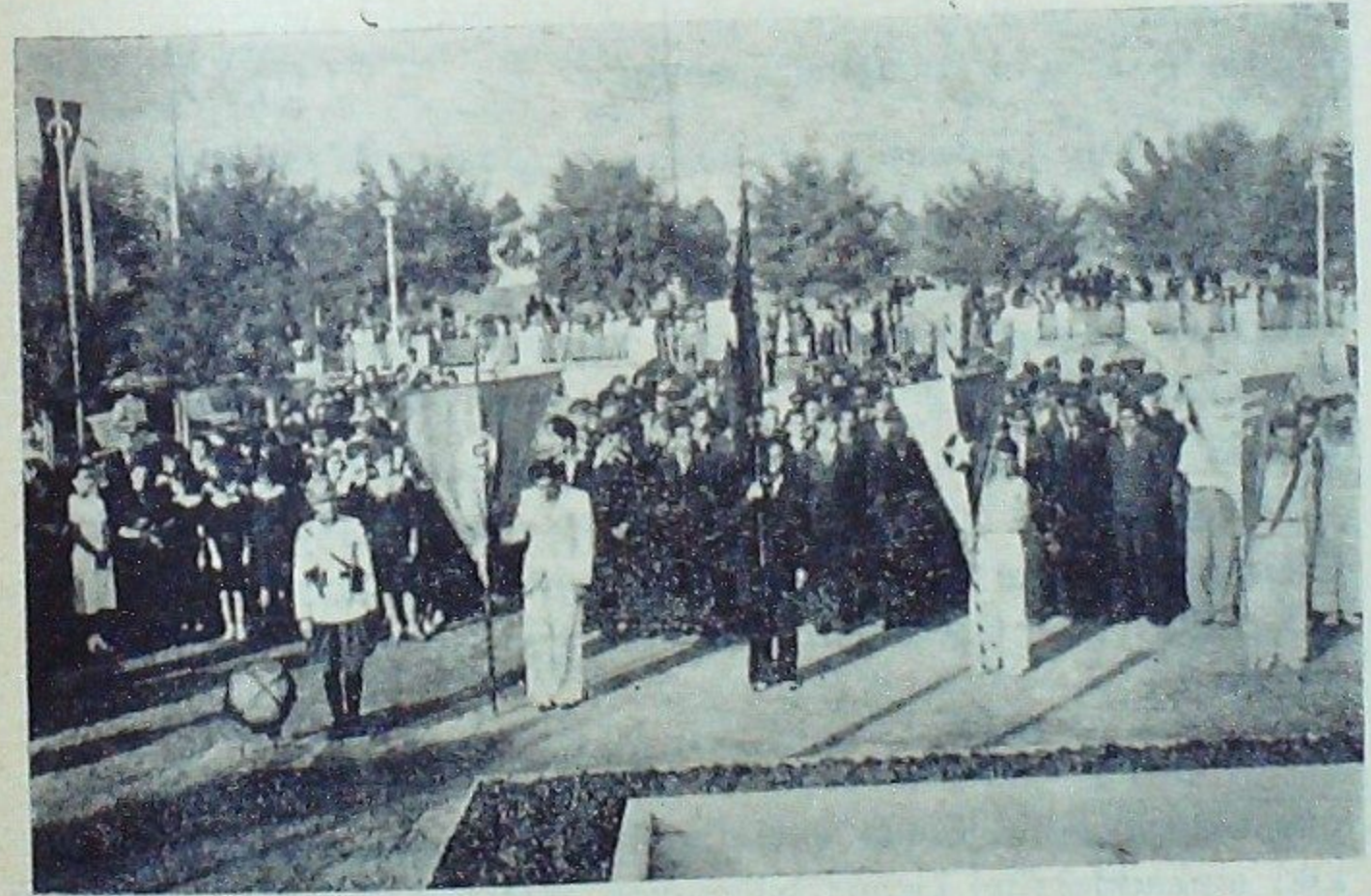
Törene saat 17 de istiklâl marşile başlandı. Taha Toros Parti adına, bu tarihi günü izah eden değerli bir hitabede bulundu. Hataylı Rasim Yurtmanın heyecanlı söylevi, kız lisesinden Hataylı kızımızın hitabesi, Erkek lisesinden bir gencimizin şiiri derin bir âlaka ile dinlendi ve alkışlandı. Bütün bu hitabeleri okuyucularımıza sunmak isterdik fakat sahifelerimizin dolmuş bulunması yüzünden buna imkân olmadı. Ancak Taha Torosun nutkundan bu millî günü izah eden bazı parçaları almakla iktifa ediyoruz :

“ Hatay davasının halliyle Atatürkün büyük ve kıymetli sözlerinden biri de yerine gelmiş oldu. O, millî mücadeleden sonra Adanaya ilk geldiğinde esaretin timsalini siyahlara bürünerek yaratan Hatay kızlarının masum hıçkırıklarına cevaben:

— Kırk asırlık Türk vatani düşman elinde esir kalmaz, dedi.

Ebedî şef her sözünü yerinde söyler ve her söylediğini yerine getirirdi. Bu millî davanın hallini kafa tasında planladıktan sonra bunun en ince teferruatıyla huzurunu, uykusunu ve hatta sıhhattını bile feda ederek uğraştı. Ara sıra gerginleşen bu hayatî davanın heyecanıyla hasta yatağından bile bir arslan heybetiyle kahramanca fırlayarak Çukurovaya indi... Bu parkın önünde ve şu cadde üzerinde geçen tarihi sahnelerin hatıralarını hepimiz halâ yaşıyoruz.

Diplomatların kafa taslarında bomba gibi patlayan bu son seyahat ve Mehmedciklerin tçftişi gösteriyordu ki Atatürk, kırk asırlık Türk yurdunu esaretten kurtaracaktı! İşte bunun

Atatürk Anıtında Hatay bayramı töreni

için çalıştı ve her inkılâbda olduğu gibi bu işdede onun en vefkâr ve kahraman arkadaşı millî şefimiz İsmet İnönü Türkün bu millî emeline kavuşmasını temin etti.,,

“ Bu bir millet bayramı, bir vatan bayramı, bir tarih bayramı ve nihayet bayramların bayramıdır! Hataysız Türkiye bir damarında sızı olan bir ülkeydi.. Hataysız Türkiye çocuğu esir olan ve ona sabır gösteren bir anaydı.. Hataysız Türkiye ona kavuşmak için neleri göze almadı ki...

Artık yıllar süren hasretten, meşakkatten ve ayrılıktan

sonra vatan parçasına kavuşmanın sihri ni doya doya tadıyoruz.

İnönünün temiz siyaseti, dünyayı kendisine hayran yapan sulhculuğu, büyük dostumuz Fransanın hakşinas hareketi birleşince, yurd yarda, ana evlâda, evlâd anaya kavuştu.

Küçük bir yurd karçasını büyük yurda kavuşturuyoruz. Hatayı ilhak ediyoruz. Oraya rejimimizle, kanunumuzla, kanımızla ve hasretten kayrulan benliğimizle giriyoruz. Bu ilhak yakın mazide görülen ilhaklara asla benzemez. Biz Hataya, masum beşeriyetin kaını dökerek Habeşistana girenler gibi değil, Arnavutldğu ilhak edenler gibi değil aile efradından birinin yarasını sarar gibi, gaybedip kavuştuğumuz evladımızı bağrımıza basar gibi kucağımıza alıyoruz.,,

“ Aziz yurddaşlar ; Hataya kavuşmamız bize yeni bir enerji vermekte ve yeni vazifeler tahmil eylemektedir. Bunu temamil e müdrikiz. Artık ortada Hatay meselesi diye Hatay davası diye devam eden ve edecek olan bir hadise yoktur. Hatay bugün Adana gibi bir Türk diyarı ve Cumhuriyet Türkiyesinin bir vilâyetidir. Bunun sevincile yüzümüzü Hataya çeviriyoruz. Artık oradan esen rüzgâr onun hasretile yanan gözlerimizin yaşını silen bir mendil gibidir. Artık Hatayın sularını 20 yıllık sancıyı bir anda durduran bir iksir gibi, bir şurup gibi içeceğiz!...

Hatay evelisi gün esirdi.. dün küçük bir devlet oldu; Bugün bir vilayettir. Onun geçirdiği bu üç devrenin en sonu hakikî mukadderatını çizmiş bulunuyor. Hatay devletlikten vilâyete geçince kelimelerin manasına bakarak küçüldü değil, bilâkis Türk milletinin maşerinde ve kalbinde bir kere daha kökleşti. Bir kere daha büyüdü... O, bir devletken öveyi evlad gibi idi. Bugün vilâyet olunca hakikî babası belli olan bir öz evlâd gibi oldu. Bunun sevinçile hem o, hem biz dünyaya rejimimizin sağ lamlığını, milletimizin metanetini, ordumuzun yenilmezliğini bir kere daha ilân ediyoruz.

Hatayın bayramı, Adananın bayramı, Türkiyenin bayramı ve bütün milletin bayramıdır. Bu bayram hepimize kutlu olsun!.,

AKINCILAR

Düne alt

“Ey eli kalkanlı

Delikanlı !

Kulak ver

Hep bir ağızdan

Söylenen şarkımıza

Kulak ver !..

Alnımızla gezerken ufukları
Altımızda atımızdır şimşek çakan bulutlar,
Artık güneşe bile şahlıyor atımız
Çünkü bizim adımız,

Altay çocukları.

Kasırgalar devini yok etti nal sesleri,
Çünkü biz Ergenekon evlâtlarının kırıldı kafesleri.
Bizim toprak kokan her yerde kanımız var;
Ve o topraklarda yaşar canımız var.
Artık kılınçları sokmadan kına
Geçeceğiz akına.

Biz atlıyız

Biz atlı

Gönül rüzgâr kanatlı

Biz kanımızla

Bu kan davamızla

yaşarken,

Haramiler bırakmıyacaksa ayı

Gelsin görsün onlar

Bu akın günlerinde

Nasıl kurtaracağız

HATAY'I

ZİYA HAZER

Ay Doğuyor

Kardeşim Vehbi Evinç'e

Akşam mor gölgeli uzak dağlar ardından,
Parlak kızıl ışıklar gördüm belirdi bir an
Dediler : ay doğuyor! bir baktım ki uzaktan,
Çoban ateşi gibi ufukta ay yanıyor.

Yükseliyor bir ay ki şen yüzü sarı parlak,
Bir ay ki, on dört günlük, sini gibi yuvarlak,
Korkuyorum sarı dağdan düşüp yuvarlanacak
Yoksa bu büyü müdür gözüm mü aldanıyor?

Rafaelde böyle bir tabloyu görmedim ben;
Böyle ilâhi tablo fırtına gelmez zaten.
Yatmadan esitgesin bu güzel ayı gözden,
İnsan ona baktıkça göz degecek sanıyor.

CENGİZ TURHAN

Yanımdan Bir Peri Geçti

Erguvani başlıklı, eflâtuni, bor ve dolgunca göğüslü, mor etekli dağlar....

Bazan silik, bazan görünüşlü izlerinin kıvrıla büküle yollandığı göl..

Ay süsleniyor, gülümsüyor..

Söğütler yıkanmakta....

Hafif rüzgâr. kamış hışırtıları....

Gölün sık dallarla örtülü kıyısından saz sesleri...

* * *

Saz sesleri; karşı sahil kıyısını kucaklayan tepeye doğru yükseliyordu.

Yanımdan bir peri geçti...

Üçler geçti...

Birisi: Ya işte böyle i.. Bazan eğlenir, bazan sevilir, bazan da severim... Zannıma göre daha çok sevilirim...

Gözlerimin kıvılcıklarında eriyenlere acırım... Yollardan yollara i..

Öbürü: Beni duyanı, sezeni, okuyanı, kendim için bulurum... İhmale gelemem... Allahın emirleri, sevabı, günahı neme gerek...

Üçüncü: Ah şu gölge ne hoş.. Rabbim ne hoş...

* * *

Tepede yatan ayla buseleştiler...

Her mabedin üstünü, ahenklisi, melodilisi bu beldeye bu beldeye buseler yolladılar, üçler....

Üçüncü gölgeye de...

Ve bir daha görünmediler... Dönmediler...

Üçler geçti...

Yanımdan bir peri geçti... Yanımdan bir peri geçti...

Hukuk Fakültesi — Ankara

KEMAL GÜNER

Osmaniye Nasıl Kuruldu ?.

Mazisi yakın olan Osmaniye hakkındaki şimdiye kadar kitaplarda çıkmayan bu bilgileri onun kurulduğunu görenlerden ve bu arada "Avcı Molla," dan öğrendim.

Bundan yüz yıl kadar önce, güney ve doğudan Amanos " Cebelibereket ,, dağları; batı ve kuzeyden Ceyhan nehriyle çevrilmiş büyük bir ova vardı. Amanos dağları eteklerinde şimdiki Karaçay ırmağı olanca hızıyla akarken kış mevsimlerinde taşarak ovayı sular altında bırakırdı. Yıllardanberi devam eden bu vaziyet, ovayı kısmen bataklık bir hale getirmiş; küçük ot ve çalılıklardan başlayarak yer yer sazlıklar, çam ve meşe koruları hasıl etmişti...

Bu sıralarda Karaçay ırmağının doğu kuzey cihetinde ve Amanos dağları eteklerinde " Hacıosmanlı Aşireti,, oturuyordu. Ovaya verilen Osmaniye ismi bundan gelse gerektir. Bunun solunda Çardak'ta Çenetler aşireti oturuyordu. Daha yukarlara doğru sırasıyla Besnekler; Hacıömerbağı'nda Mındıllar, Kara Ahmetler, Hacı Mehmetler, Olukluşında Çamlıkobası aşireti, Uzun Hacı ve İpli Mehmetler; sağda Harlık'ta Bekişenler aşiretleri görülüyorlardı.

Bu aşiretler arasında kavga eksik olmazdı. Birbirlerinin mallarını yağma ederlerdi. Bu vaziyetler, saraya duyulmuş olacak ki padişah, bunları ıslah için " Çatal Paşa ,, yı göndermişse de bunun şu türküden neticesiz döndüğü anlaşılıyor :

İki binbaşı da kavgaya geldi;
Askerin yarısı Köstür'de kaldı;
Koç yiğit başına zor kavga oldu;
Döndün kuşlar dua eylen dağlara..

**

Anadan akan kan ile yaşlar,
Köstürün dağında yatan üleşler,
Sarıtçe'de çevrilen kuşlar,
Siz de dua eylen dağlara...

Bundan sonra " Derviş Paşa ,, gelince, evleri basit damlardan ibaret aşiretler, mallarını toplayıp dağlara kaçtılar. Ve pusuda oldukları için Derviş Paşa askerine mühim zayıat verdirdiler. Derviş Paşaya damları yakarak kaçmaktan başka bir iş kalmadı, Bundan sonra aşiretler yerlerine geldiler.

İkinci sene, aynı vazifeyle Kurt İsmail Paşa geldi. Bu paşa, Ayıntap, Antakya vs, den dağın yolunu bilenleri topladı ve başlarına üç parmak eninde kırmızı bez bağlayarak işaret koydu. Bu defa kabileler ikiye ayrılmışlardı. Çarpışmalar neticesi Mollalar aşiretinin teslim olması üzerine Alibekir aşiretinden başkalarını teslim oldular. Paşa, bunlara çok iyi muamele ederek Osmaniye'ye yerleştirdi.

Adana Er. Li.

M. HAYDAR DINCER

Kurbağalar

Gece... ipince, soğuk, endamsız ve kapkara
Bit matem tülü gibi satıldı duvatlara!
Geceye isyan eden yalnız kurbağalar var.
Zulmeti besteliyor; onlar... ve işte onlar
Gecenin kucagında yatan yeşil bit gölün
Minnisini söylüyor kâh çılgınca kâh ölgün.

İstediginiz kadar bağıtın kurbağalar!
Uçan gündüzlezi hep sağıtın kurbağalar!
Şarkınızı söyleyin bitmiyen gecelerde
Hulyalazı toplayıp gitmiyen gecelerde....

Muzaffer Köker

Hangisi renk hırsızı

Akşamın tenkletini, sulat göğsünde saklat ;
Gecenin kâbusunu: ay, şafak, güneş haklat.

İşte akşam oluyor, sulat açık kırmızı;
Sulat mı, bulutlat mı, hangisi tenk hırsızı ?

Bizi hemen yüksekte, bizi alçakta gezer:
Güneşin son ışığı, iki detyayı süzer,

İşte akşam oluyor, sulat açık kırmızı ;
Sulat mı, bulutlat mı, hangisi tenk hırsızı ?

Baki Akınat

HATAY

Atan tuttu elinden kavuştun Türk eline
Esirlikten kurtuldun istiklâl aldın yine
Çünkü senin soyunda Türktü inan ve okay
Türkün yılmaz kardeşi kahraman yüce Hatay

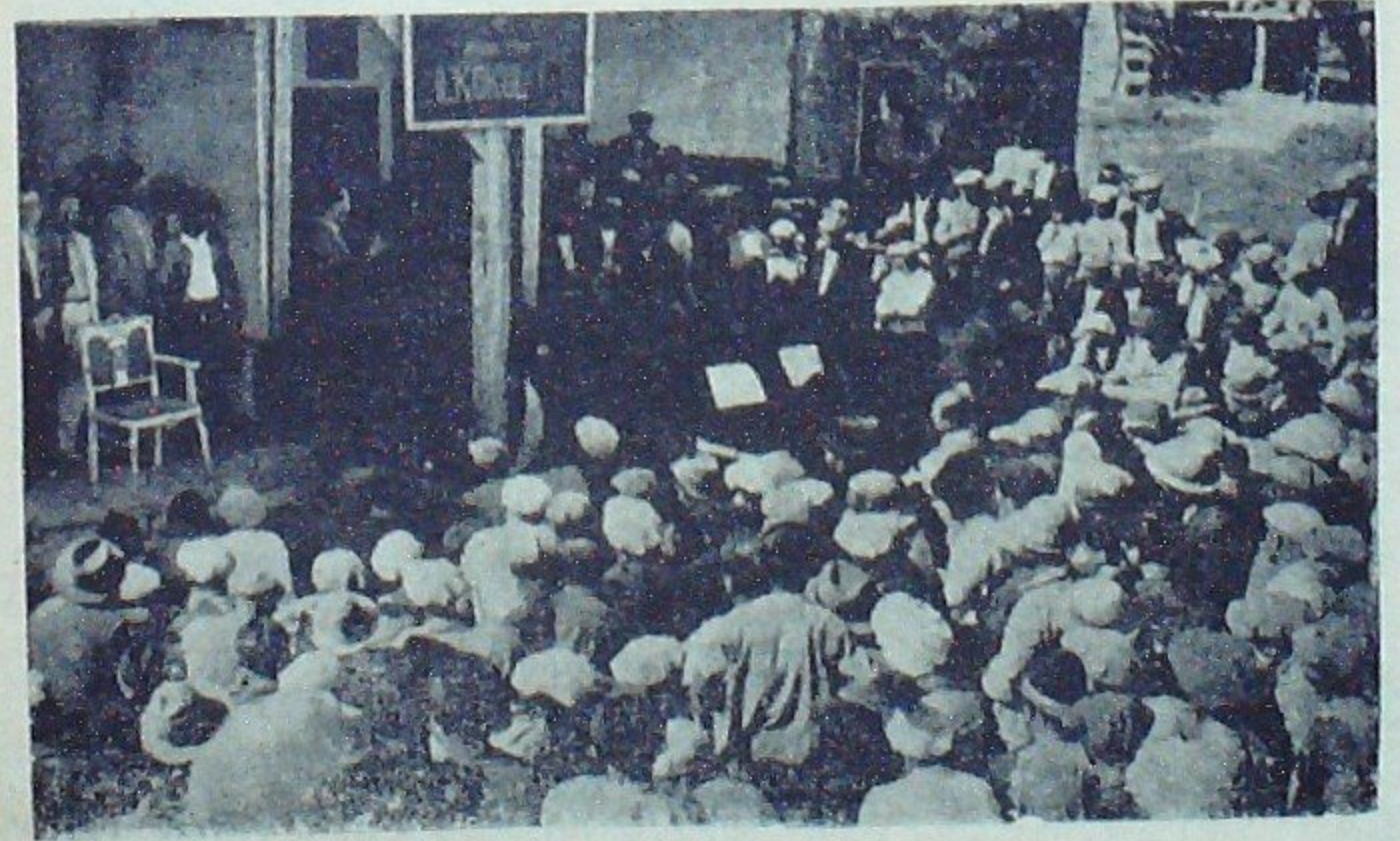
Ebedî Şef Ata'ndı, Millî Şefin İnönü
Sana kutluladılar o kurtuluş gününü
Işık verdi göklerden sana Yıldızlarla Ay
Türkün yılmaz kardeşi, kahraman Yüce Hatay

Adana Birinci Orta Okul'dan

OĞUZ GÜR

Evimizin Son ay zar- fındaki çalışmaları

1 — 28-5-939da Hadırlı köyüne bir tetkik gezisi yapıldı. Köycülük kolu ile temsil kolunun, diğer komite üyelerinin ve maarif müdürünün iştirakile yapılan bu gezi çok istifadeli oldu. Temamen Eti Türklerle meskûn bulunan bu köyde muallim Ömer Sanver tarafından rejim ve dil üzerinde yapılan

Hadırlı köylüleri Ömer Sanverin rejim ve dil üzerindeki konuşmasını alâka ile dinliyorlar

musahabeyi ve temsil kolu gençleri tarafından oynanan «İstiklâl» piyesini köylü kardeşler candan bir alâka ile dinleyerek

müstefit oldular. Geziye iştirak eden doktorlar tarafından köylünün hastaları muayene edilerek icap edenlere Halkevinden götürülen ilâçlar meccanen dağıtıldı. Yine gezi münasebetiyle bu köye evimiz tarafından bir kitap dolabı ile bir çok gerekli kitaplar da hediye edildi.

2 — 29-5-939 da Cumhuriyet Halk Partisi 5 nci büyük Kurultayının Ankarada toplanması münasebetiyle Evimiz bahcesinde büyük bir şenlik toplantısı oldu. Bu toplantıda Halk

Köy gezisine iştirâk eden Halkevi üyeleri köylü kardeşlerle bir arada

Partisi İlyönkurul üyesinden bayan Müveddet Altıkulaç ve Halkevi kitapsaray yayın komitesi üyesinden Vehbi Evinç tarafından Halk Partisinin tarihçesi ve yaptığı işlerle büyük inkılâp üzerinde konuşmalar yapıldı. Şair Celâl Sahir Muter tarafından Atatürke ve İsmet İnönüne şiirleri okundu, Halkevi bandosu Adanalılara güzel müzik parçaları dinletti.

Parti büyük kurultayının içtimai müddetince Adana C. Halk Partisi ve Halkevimiz tarafından caddelere Partiye ait güzel vecizeler asıldı ve tezahürat yapıldı.

3 — 17-6-939 da Eti Türklerle meskûn Cumhuriyet mahallesinde halka ve Eğitimci kursuna devam eden tale-

Hadırlıda " İstiklâl " piyesini oynayan gösterit kolundan bir grup

Köylü vatandaşlar verilen müsamerayı seyrediyorlar

beye gösterit kolu tarafından « Kanun Adamı » piyesi gösterildi.

4 — Gösterit kolundan muhtaç ve hasta olan bir arkadaşın tedavisi için para yardımı yapıldı.

5 — Bakı Evinde 200 ze yakın fakir hasta meccanen muayene edilerek muhtaçlarına parasız ilâç verildi.

6 — Çiftçi amelesi ile meşgul olunarak hastaları Bakı Evinde muayens ettirildi ve ilâç verildi.

7 — Evimizin üyelerinden 4 arkadaşın nişan törenleri salonumuzda yapıldı.

8 — Kürkçüler köyünde arıcılığa merakı olan bir vandaşa yardım edildi ve arıcılığın ehemmiyeti üzerinde köylüye de teşvik ve telkin yapıldı.

9 — Havaların sıcaklaşması dolayısıyla salonumuzda toplantı yapılamadığından bunun yerine bahçemiz halkımıza açılmıştır. Çok rağbet gören bahçemizde halkımıza müzik ve konferans yayını yapılmaktadır.

TEBRİK

Halkevi Başkanımız Kasım Ener son yapılan Belediye intihabında Belediye Reisliğine seçilmiştir. Genç ve çallşkan Başkanımıza bu mühim vazifesinde de başarılar dileriz.

GÖRÜŞLER

Halkevleri Dergilerini Okuyunuz, Tavsiye Ediniz..

<u>Halkevinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>	<u>Halkevinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>
Adana	Görüşler	İzmir	Fikirler
Afyon	Taşpınar	Kayseri	Erciyaş
Amasya	Yeşilirmak	Kars	Doğuş
Antalya	Türk Akdeniz	Konya	Konya
Bafra	Altınyaprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Bursa	Uludağ	Merzifon	Taşan
Burdur	Ülker	Milâs	Yeni Milâs
Artvin	Çoruh	Muğla	Muğla
Denizli	İnanç	Niğde	Akpınar
Diyarbakır	Karacadağ	Niksar	Ülker
Elazığ	Altan	Trabzon	İnan
Eminönu	Yeni Türk	Samsun	19 Mayıs
Eminönu	Halk bilgisi haberleri	Sinop	Dıranaz
Eskişehir	Halkevi	Sivas	Orta Yayla
Gireson	Aksu	Yozgat	Bozok
Isparta	Ün	Zonguldak	Kara Elmas

Yayın Direktörü : ARIF NİHAD ASYA
Yazı İşleri Direktörü : VEHBİ EVİNÇ
Basıldığı Yer : TÜRK SÖZÜ Bs.